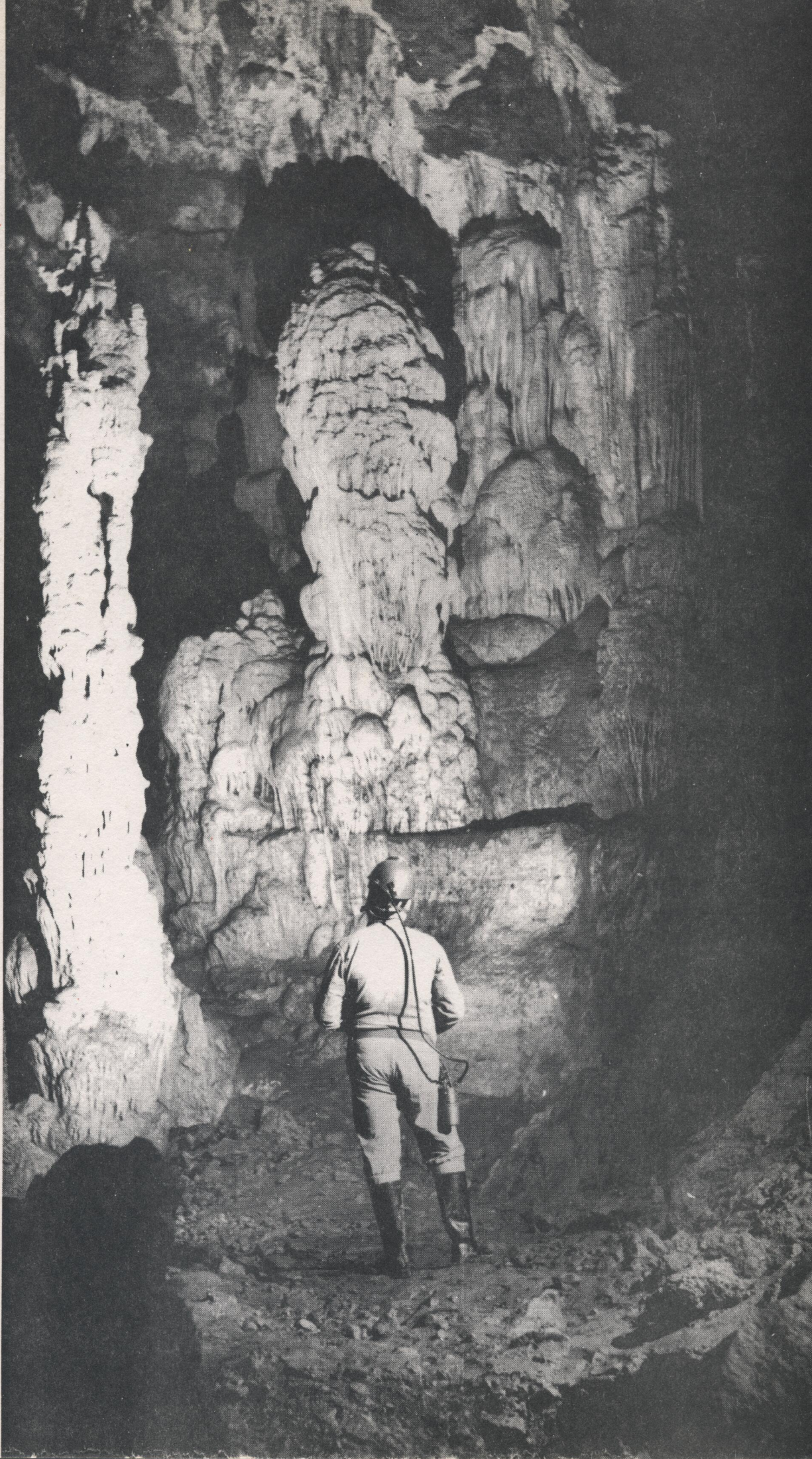


**E
S
P
E
L
E
O
S
I
E**

23**

ESEMBRE '79





ESPELEOSIE

BUTLLETI D'INFORMACIÓ DE LA SECCIÓ
D'INVESTIGACIONS ESPELEOLÒGIQUES
DEL CENTRE EXCURSIONISTA ÀLIGA

S.I.E. - C.E.A.
VILADOMAT, 152
T 254 40 56
BARCELONA - 15

3^a EPOCA

23

DESEMBRE '79



DIP. LEG. B-12261/1970

CICLOSTIL · SIE

ESPELEOSIE

Butlletí editat per la Secció d'Investigacions
Espeleològiques del Centre Excursionista Aliga

-ooo00ooo -

La S.I.E. del C.E.A. és composta actualment pels
següents socis, que de molt diverses formes han col.laborat
en la realització d'aquesta publicació :

J.M.Albero - J.Antem - M.Boronat - P.Cantons - J. Casani -
A.Casas - P. Castells - A.Diaz - F.Fadrique - A. Ferro -
M.Folch - J.Folch - R.González - J.Gumà - J.Hidalgo -
L.Ibañez - G.Iñigo - M.Jarque - R.Gutierrez - P. Lázaro -
J.C.Lázaro - J.Lloret - M. Lleopart - F.Martin - J.M.Miñarro-
J.Mir - J.A.Moreno - P.Olivart - S.Orduña - F.Palazón -
J.Prades - M. Ramos - J.R.G.Rico - R.Rodriguez - J.Rovira-
F.Rué - J.M.Sicília - M.Usón - F.Vergés - J.M.Victoria -
R. Victoria.

-ooo00ooo-

Es prega bescanvi
Se ruega intercambio
On prié d'échange
Please exchange
Bitteauszutauschen
Si prega scambio

Fotografia portada : Barrenc del Pla de Perillós (Rosselló -
Catalunya del Nord).

EDITORIAL

El camí que va encetà fa uns quants anys el Comité Català d'Espeleologia és a punt d'arribar a la seva fi, doncs sembla imminent la creació d'una federació espeleològica independent, punt al qual s'arribat després de molt de temps de batallar amb les instàncies superiors, per tal de fer-los comprendre que l'espeleologia constitueix un col·lectiu prou definit i important com per gaudir d'un ens federatiu propi.

Dependre d'un organisme estatal, no és, precisament, el que voldriem la majoria dels espeleòlegs catalans, però pel moment és l'única solució viable i que esperem tingui la mínima dependència possible. Fins aquí és on podem arribar els espeleòlegs com a tals, perquè la solució que tots desitjariem tan sols depèn del futur politico-administratiu del país.

L'esdevenidor es preveu difícil, com a tots els començaments, però no pas impossible de realitzar, malgrat l'oposició manifesta d'alguns grups (minoritaris en el conjunt dels espeleòlegs catalans), que tot esgrimint raons poc convincents i tergiversades (tot plegat, producte de rancúnies personals i del tot alienes a l'organització espeleològica) han aconseguit únicament l'enfrontament entre bona

part de les entitats excursionistes catalanes i llurs respectius grups espeleològics. Si gairebé durant cent anys l'excursionisme i l'espeleologia han anat plegat, però cadascuna per un camí degut a la diferència específica d'ambdues activitats i llur tarannà de vegades tan divergent, la creació d'una federació espeleològica no representa cap inconvenient per a que es trenquin les relacions, si no tot al contrari, doncs així es podran fixar uns límits prou clars per accentuar, si cal, la companyonia entre ambdues.

Ara el que ens cal als espeleòlegs és conservar la unitat, no caure en triomfalismes prematurs i treballar per accelerar el procés federatiu que en el termini més breu de temps es pugui assolir un grau de maduresa suficient per portar a terme molts projectes que amb la situació actual són impossibles de realitzar.

Els que integrem la SIE només ens resta valorar positivament l'actitud del Consell Directiu del CEA. que ha decidit, en els problemes espeleològics externs a l'entitat, recolzar l'opinió de l'assemblea de la Secció davant la F.E.E.C., la qual cosa demostra que la convivència entre excursionistes i espeleòlegs és possible i rau únicament en un bon enteniment democràtic entre ambdues parts, cosa que segons sembla moltes entitats excursionistes no han arribat a comprendre.

VISION TERMODINAMICA DE LOS FENOMENOS KARSTICOS

III. Climática subterránea

Resum.- Es tracten breument els factors que fan possible un clima hipogeu, la seva relació amb el clima epigeu, així com els efectes produïts pels canvis d'estat en la morfologia de la cavitat.

.

Los dos principales fenómenos genéticos de una cavidad (Corrosión - Concrección) vimos que venian determinados por el equilibrio de una reacción química cuyo sentido dependia fundamentalmente de las variaciones de CO₂.

Estas modificaciones de CO₂ habria que buscarlas en unos desplazamientos gaseosos dentro de la cavidad, que venian a su vez determinados por un desequilibrio térmico entre el interior (espacio hipógeo) y el exterior (espacio epígeo).

Pero, ¿ a qué es debido esta variación de temperatura y que efectos produce en la cavidad?. Esto es lo que de una manera muy breve pretendemos abordar en este artículo.

Es de sobra conocido en el mundo espeleológico el incumplimiento de la ley geotérmica, que dice que aumenta un grado centígrado la temperatura por cada 30 m. de profundidad; así como la diferencia de temperaturas entre el interior y el exterior.

Veamos que factores pueden ser los que determinan el clima de una cavidad.

En primer lugar cabe señalar la sensible homogeneidad de temperaturas a lo largo de todas las estaciones, que contrasta con las importantes variaciones exteriores. Esta

uniformidad será tanto más acentuada cuanto menor sea el intercambio con el exterior (acceso pequeño, poca circulación de agua, etc.).

La causa se ha de buscar en la poca conductividad calorífica que presenta la roca madre, generalmente caliza. Se puede decir que a partir de espesores de 5m. el aislamiento térmico es total.

Luego, bajo este punto de vista, podemos considerar a los sistemas subterráneos como sistemas aislados a la conducción del calor.

Pero ocurre que además en la cavidad hay un caudal circulante de agua. Esta posee una capacidad calorífica alta, con lo que se puede absorber o ceder fácilmente calor al sistema.

Recordemos que, calor es la propiedad que pone de manifiesto el tránsito de energía de un foco caliente, temperatura alta, a un foco frío, temperatura baja.

Así, la circulación de agua por una cavidad enfriará el ambiente hasta que la temperatura aire-agua se equilibren.

Como que la cantidad de agua suele ser muy superior que la de aire, el posible intercambio de parte de este aire con el exterior, por caliente que fuera, no modificarán apreciablemente la temperatura interior, debido al efecto de amortiguador térmico que presenta el agua.

El tercer elemento presente, que también jugará un papel fundamental en la climática subterránea, es el aire.

El estado del aire, como cualquier gas, viene dado por su Ecuación de Estado que, si para simplificar cálculos, lo consideramos ideal, es : $P.V = n R.T.$

P es la presión

V es el volumen

n el número de moles

R la constante universal de los gases, y

T la temperatura absoluta

En un determinado momento, la presión interior ha de ser igual a la exterior. Las condiciones interiores, como ya hemos visto son mucho más estáticas que las exteriores, sometidas a cambios de presión constantes y en ocasiones (proximidad de tormenta) muy bruscos. Si la temperatura permanece constante, al aumentar la presión exterior hay una compresión del aire interior, con lo que se produce una entrada de aire en la cavidad. Si la presión exterior disminuye, ocurre el efecto contrario; ésto es lo que se denomina BARORESPIRACION.

Pero las variaciones más acusadas son las de la temperatura exterior.

La densidad de un gas, su peso por unidad de volumen, disminuye al aumentar la temperatura y por tanto el gas asciende. Luego, en una cavidad, al aumentar la temperatura exterior hay una absorción de aire epígeo y al disminuir la temperatura exterior el proceso es inverso.

A este tipo de fenómenos se les conoce con el nombre de TERMOCIRCULACION y son los causantes de las corrientes de aire dentro de las cavidades.

Pero la composición del aire interior es distinta de la del aire exterior en cuanto a su contenido de CO_2 y su humedad.

Definimos como humedad relativa del aire a la relación expresada en % de la cantidad de agua que contiene y la que tendría si estuviese saturado, que corresponde a su presión de vapor.

Recordemos que presión de vapor es la presión que ejerce el vapor en equilibrio con su líquido a una determinada temperatura.

La humedad relativa del aire exterior es muy variable mientras que el de una cavidad es prácticamente del 100%.

También vimos que había concentraciones, debidas a la diferencia de densidades de CO₂.

Si definimos peso molecular aparente, Ma, como la suma de las fracciones molares de cada componente por su peso molecular,

$Ma = \sum n_i X_i$, siendo $X_i = n_i / n$, siendo n_i el número de mols de cada componente.

Sabemos que de la ecuación $P.V = n R.T$

$n = m / Ma$ y $m / V = \text{densidad}$, luego $P.Ma = R.T$

Como el agua es más ligera que el aire 18 g/mol. frente a 28 g/mol. y el CO₂ es más pesado que el aire 44 g/mol; al aumentar la humedad del aire éste se hace menos denso y al aumentar la cantidad de CO₂, más denso. Luego, depende de la relación de agua/ CO₂ adquirido por el aire, éste ascenderá o descenderá.

Pero todo esto no es homogéneo en una cavidad si no que existen diversas fases que Monturiol clasificó en :

ZONA DE ENLACE .- Con variaciones diurnas de temperatura.

ZONA DE SALTO.- Variaciones térmicas anuales

ISOZONA.- En la que aparece T. constante a lo largo del tiempo

Estos aspectos que hemos anunciado en cuanto a la climática subterránea, presentan aspectos secundarios sobre el explorador. Todos hemos sentido intensas sensaciones de frío a lo largo de exploraciones de cierta duración, que no corresponden ni con mucho a las temperaturas soportadas y es que el

ambiente saturado de humedad ejerce sobre nuestro organismo efectos negativos. En primer lugar, al sudar eliminamos líquidos que debido a la humedad reinante no vaporizamos; ésto hace que se condense sobre nuestra piel la condensación de agua y libera calor, que hace aumentar la temperatura. Este caso es muy acusado debido al uso de prendas impermeables. Pero al ceder el trabajo, cesa la transpiración y el agua repartida sobre toda la superficie de nuestro cuerpo elimina una cantidad de calor tan grande que la sensación de frío no tarda en aparecer.

Esto nos introduce a considerar otros fenómenos de la climática subterránea que denominamos efectos térmicos debidos a cambios de estado.

Se entiende por cambio de estado, el paso de uno a otro de los dos estados de la materia (sólido-líquido-gaseoso).

Se puede ver experimentalmente que el paso de líquido a vapor es un proceso endotérmico, es decir que absorbe calor del medio.

Pero hemos dicho que el aire en las cavidades tiene una humedad relativa muy próxima al 100%. Luego, el efecto frigorífico por este motivo será muy pequeño. Se puede comprobar que la humidificación del aire aumenta con la temperatura.

Si existe un fenómeno de absorción de aire epígeo relativamente seco, pero caliente al enfriarse, en el interior puede ocurrir que llegue a saturarse con lo que aparece la CONDENSACION.

Este agua está absolutamente exenta de CO₂ y como hay elevada concentración de CO₂ en la atmósfera local, se difundirá fácilmente en este agua con lo que su efecto corrosivo será particularmente intenso (ver mecanismos de corrosión).

Si las condiciones del aire exterior entrante hace que la temperatura sea próxima a 0° C. puede aparecer la formación de hielo.

Se ha hablado insistentemente de la humedad relativa, el aparato utilizado comunmente para determinarla es el psicómetro. Consiste en dos termómetros, uno de los cuales tiene el depósito cubierto por un paño humedecido. El termómetro húmedo registrará una temperatura inferior al seco. Cuanto menor sea la humedad relativa, tanto más rápido se seca el termómetro húmedo y tanto mayor será el descenso de temperatura. La diferencia de temperaturas se trasladan a unas tablas en las que se lee el valor de la humedad; si la temperatura es igual, la humedad es del 100%.

Bibliografía.-

J.A.Babor - J.Ibarz .- Química General Moderna - Ed.Marín

R.Kern, A.Weibrod .- Thermodynamycs for geologists. - Freeman,
Cooper and Company

ALGUNES RECTIFICACIONS SOBRE L'AVENC DE LA ROCA DEL CORB

(Peramola, Alt Urgell)

per : P. Castell i

J. Folch

En el transcurs d'una sortida de prospecció per la zona d'Oliana, en el poble de Peramola vam tenir notícia d'aquesta cavitat. Un home del poble, que deia haver baixat diferents vegades a l'avenc ens acompanyà fins a la seva boca, a la qual es troba pintat en vermell el nom de la cavitat, cota de fondària i el grup que realitzà la primera exploració, G.E.P. (Grup Espeleològic Pedraforca).

Desconeixiem les característiques de l'avenc i decidirem aixecar la seva topografia, però en arribar a Barcelona ens vam assabentar que altres companys del nostre grup l'havien realitzat feia pocs anys i era publicada al primer volum del Catàleg Espeleològic de Catalunya. Però comparades ambdues topografies i comprovant les diferències existents vam decidir publicar aquesta petita nota per a complementar la informació de la cavitat.

.

Es troba en el massís de conglomerats situat al N. de Peramola i el seu accés es pot fer per la pista que va cap a

Cortiuda, on abans d'arribar a Can Torrents, surt una pista a la dreta que puja en direcció a l'ermita de Sant Honorat. L'avenc es situa a uns 3 metres a l'esquerra d'aquesta pista, a la part superior del barranc del Rambau i a l'extrem oriental de la Roca del Corb.

Coordenades : Long. 1º 15'51" Lat. 42º 04'30"
870 m. d'alçària s.n.m.

Es tracta d'una cavitat tectònica de mitjanes dimensions, amb petites colades parietals a la part superior, que és l'únic tipus de formacions existents.

Fins a la cota - 24 m. no es precisa cap mena de material d'exploració, la resta de la cavitat es pot devallar amb un parell de cordes de 10 m.

Bibliografia

- J.Navarro (1972).- "Actividades de la SIE en el año 1971"
EspeleoSie (12) : 55-69
- J.Borràs, (1978).- "Catàleg Espeleològic de Catalunya.
J.M.Miñarro i l'Alt Urgell i la Cerdanya". vol.I
F.Talavera Ed.Políglota.Barcelona.

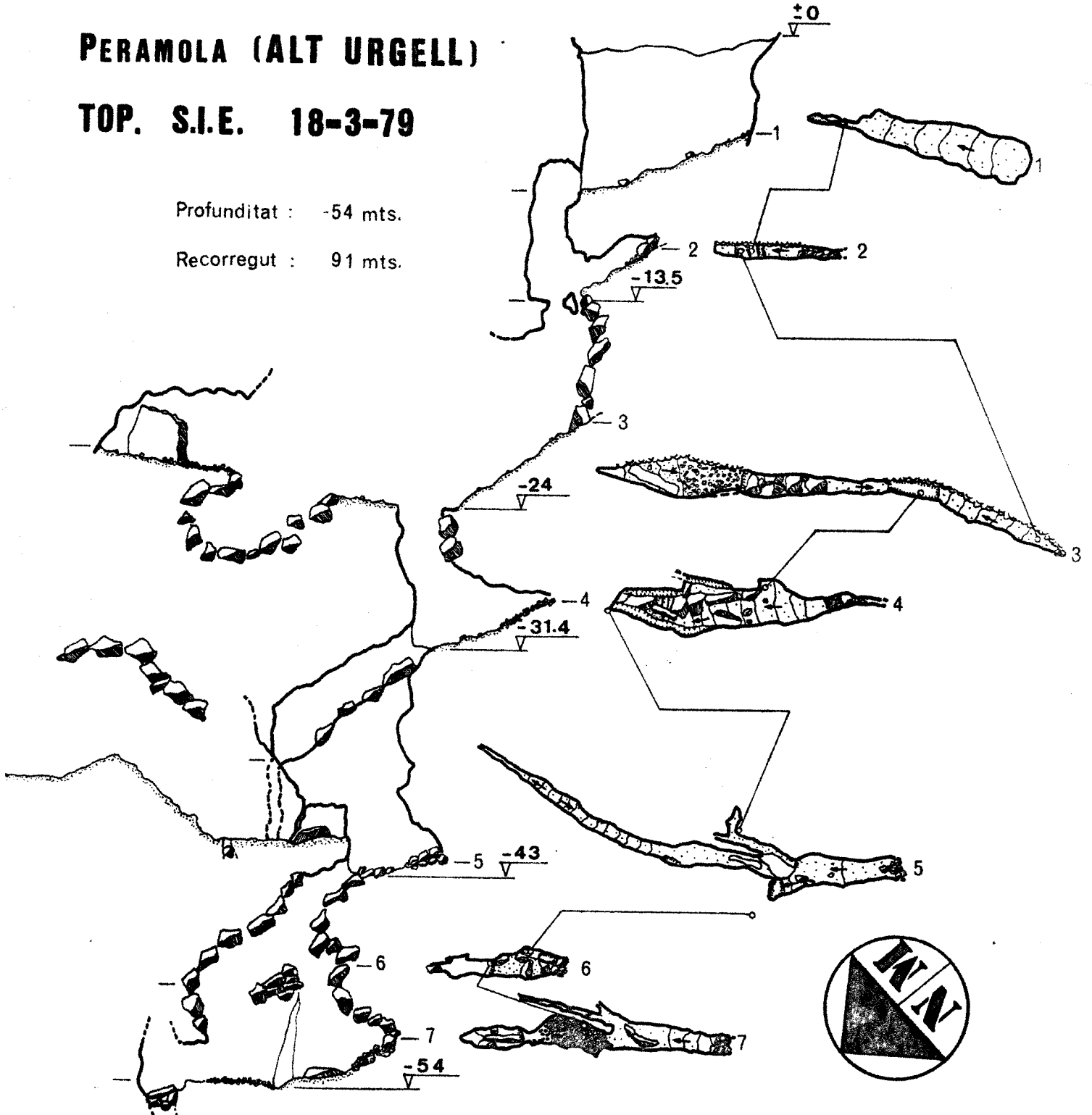
AVENC DE LA ROCA DEL CORB

PERAMOLA (ALT URGELL)

TOP. S.I.E. 18-3-79

Profunditat : -54 mts.

Recorregut : 91 mts.



NOTES SOBRE PROTECCIO I SENYALITZACIO DE TACS AUTOPERFORANTS

Per : J. Hidalgo

Després de l'adaptació a Catalunya de la tècnica "jumar", els espeleòlegs ens hem acostumat cada cop més, a utilitzar els tacs autoperforants (spit, croll,...) com a sistema bàsic d'ancoratge; conduint-nos a vegades a col·locar-los en excés en algunes de les cavitats més habituals (Ferla, Esquirols, Sibinota, etc.) àdhuc situant-los de forma que no ens evitin el frec de la corda amb la paret, essent per tant innecessaris.

A més tenim diferents causes que afavoreixen l'acumulació d'aquests tacs en algunes zones de les cavitats:

- 1ª La rosca es troba forçada per utilitzar cargols en mal estat, al no enroscar-los correctament o per no utilitzar un pas de rosca adient.
- 2ª El tac es troba obstruït per la penetració de fang, sorra, etc., o per oxidació.
- 3ª La seva situació no és degudament senyalitzada i per aquesta raó es col·loca un altre sense cap necessitat.
- 4ª El tac es troba en mal estat per haver-lo reblat poc o en excés.

Hem de destacar a més, que en determinats tipus de materials, com per exemple el guix, la seva durada és limitada per la facilitat d'erosió del material.

Altre problema que se'ns presenta a l'utilitzar diferents marques de tacs, és que varien les profunditats de rosca dels mateixos, trobant-nos en alguns casos amb tacs més curts del normal, per la qual cosa la plaqueta no ens quedarà collada correctament, poguent en alguna ocasió, sortir-se el tac si collem en excés el cargol.

Després de citar alguns dels problemes més habituals, descriurem diferents sistemes per a llur solució.

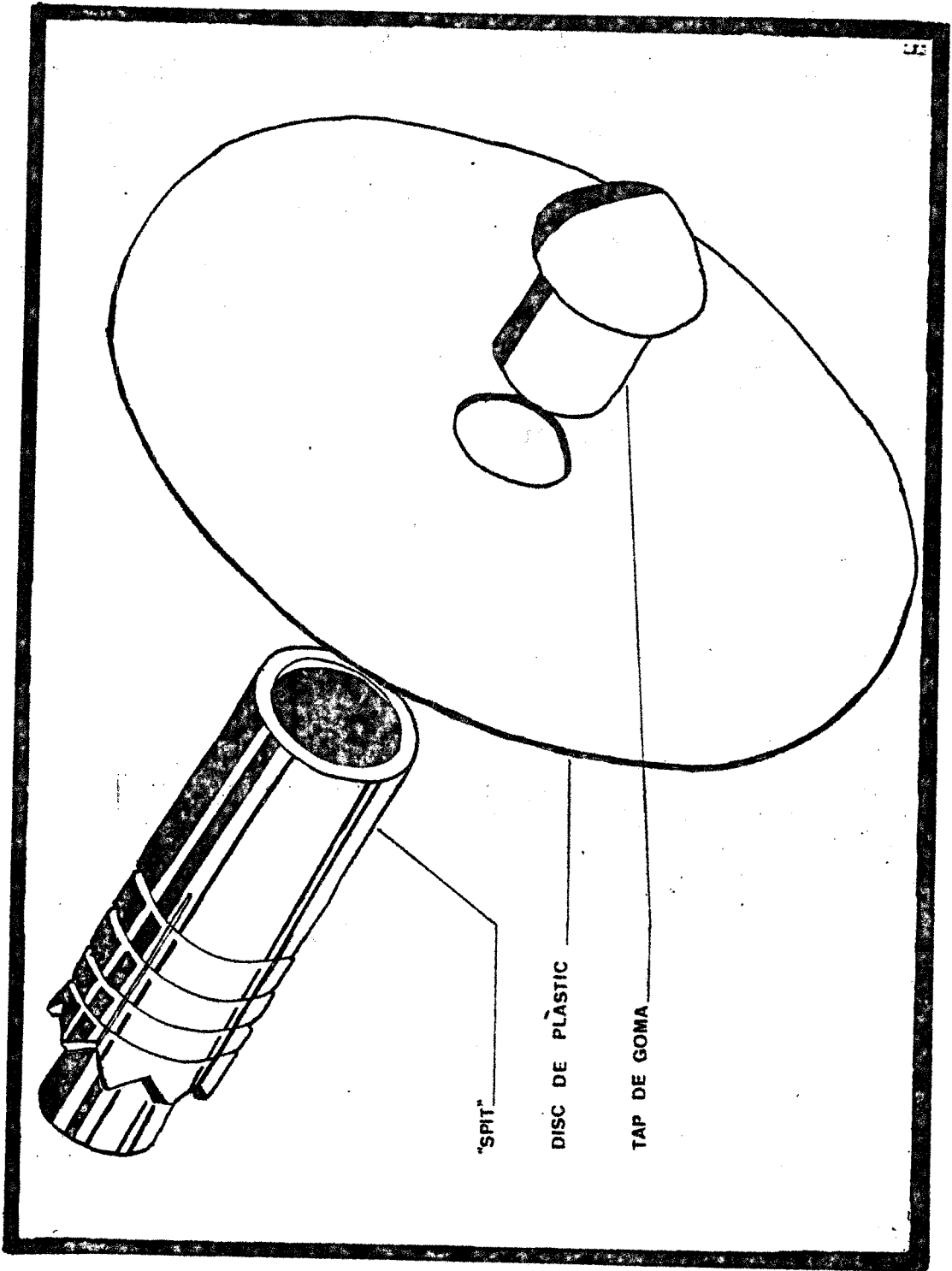
Per a preservar el tac autoperforant de l'entrada de fang, sorra, etc., utilitzarem un tap de goma; aquest tap, que descrivim en el gràfic, es ven en els comerços especialitzats, essent el seu diàmetre lleugerament superior al pas interior del tac per a que entri a pressió.

En quant a la senyalització, hem d'ésser conscients de que en determinats llocs, com per exemple un pou en el que es precipiti una cascada, el tac que ens separi d'ella ha d'estar convenientment senyalitzat per facilitar l'exploració.

Els mètodes a utilitzar són molt variats, essent desaconsellables les pintures aplicades sobre la roca, doncs llur durada és molt limitada.

Altre sistema és utilitzar la cinta "scotch light", però té la desventaja de la seva fragilitat i preu elevat.

El sistema que creiem més pràctic és fer ús d'un disc circular de PVC, aproximadament de 6 cm. de diàmetre, banyat en pintura reflectant. El seu avantatge més gran és la resistència a l'aigua i la seva gran visibilitat.



Si decidim abandonar les plaquetes, convindria també que aquestes estiguessin pintades de la mateixa manera, havent-li donat abans un bany de mini. Tanmateix, és aconsellable utilitzar en aquests casos cargols d'acer inoxidable, que en facilitarà llur recuperació si decidim fer-ho després de llargs períodes de temps.

Bibliografia.

J.C. Frachon (1975).- "Material et techniques".

Spelunca (4): 34

I. Hoyos (1977).- " Nota sobre anclajes"

EspeleoSie (20) : 5-11

LA TOPOGRAFIA DE LA COVA GELADA DE CASTERET
(Monte Perdido - Pirineu Aragonès)

Una de les cavitats més conegudes del Pirineu és, sens dubte, la Cova Gelada de Casteret, situada als Ports de Góriz, al N. de la vall d'Ordesa. En el transcurs de les innumbrables excursions i travessies que es realitzen per aquestes muntanyes, especialment a l'estiu, rep la visita d'un gran nombre de gent, doncs degut a la seva fama i la bona premsa de que ha gaudit des del seu descobriment, es converteix en parada gairebé obligatòria de molts dels excursionistes que transiten per aquells paratges.

Però malgrat tot això, mai havíem aconseguit veure la topografia de la cova, si és que algú l'havia realitzat. Durant la primavera d'aquest any vàrem tenir contactes amb companys del Club Martel de Nice i ens assabentaren de la realització per part de F. Duverneuil de l'aixecament topogràfic de la cavitat, el qual ens va ésser proporcionat al cap d'uns mesos. Ara hem cregut adient de donar-lo a conèixer, ja sigui com a curiositat pels seus visitants com per augmentar les dades d'aquest interessant fenomen subterràni.

.

La Cova Gelada de Casteret es troba a la base SW. del Pico Anónimo, a 2665 m. d'alçària; el seu accés més còmode es realitza des del refugi de Góriz pel camí que porta a la Brecha de Roland, invertint-se en el trajecte unes dues hores i mitja.

La cavitat fou descoberta per Norbert Casteret el dia 25 de juny del 1926 en el transcurs d'una excursió familiar al Monte Perdido des del poblet de Gavarnie.

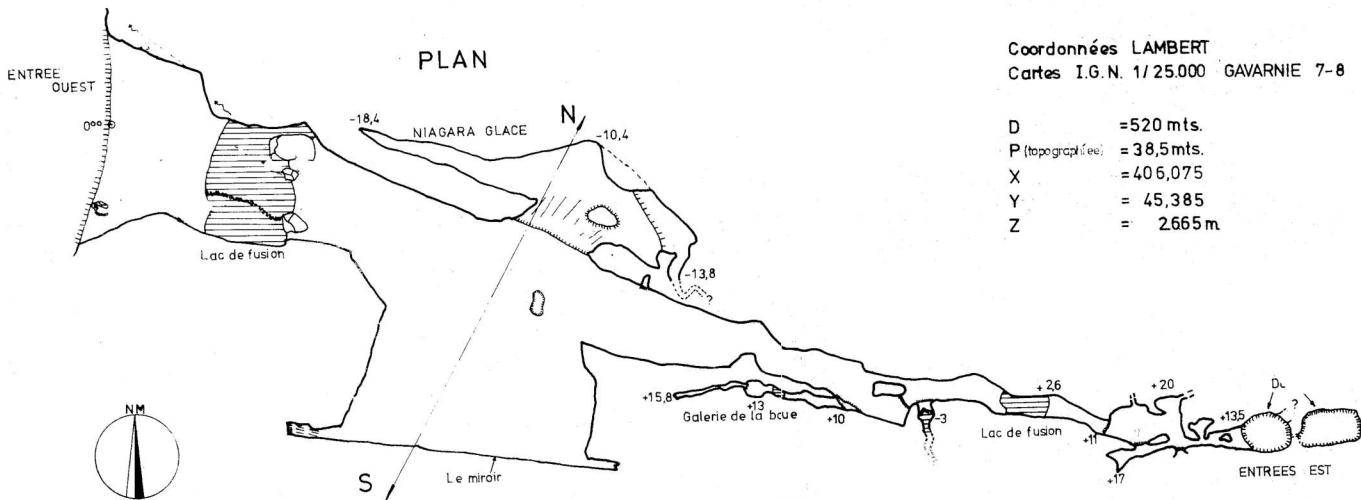
GRUTA HELADA CASTERET

HUESCA

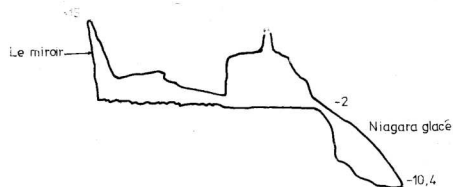
ESPAÑA

Coordonnées LAMBERT
Cartes I.G.N. 1/25.000 GAVARNIE 7-8

D = 520 mts.
P (topographie) = 38,5 mts.
X = 406,075
Y = 45,385
Z = 2.665 m



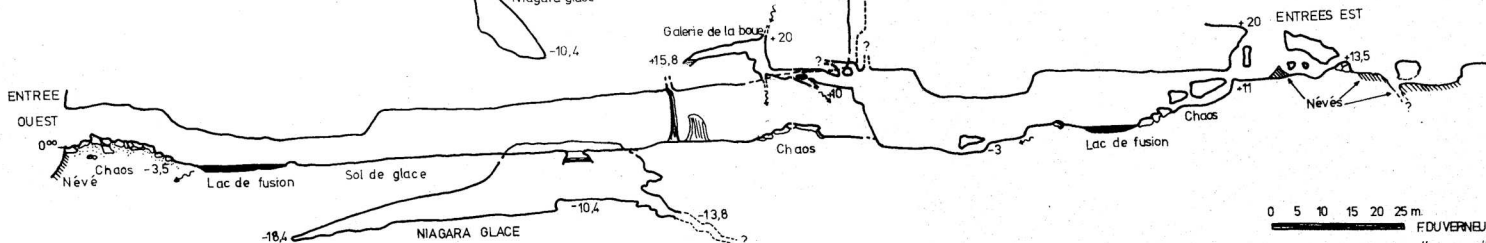
COUPE N-S



ENTREE N°3

P.50
Puits Florence
(non topographié)

COUPE



BIBLIOGRAFIA ESPELEOLOGICA AL BUTLLETI DEL C.E.A. (II)

per J.-M. Minarro

Anteriorment i des d'aquestes mateixes pàgines (EspeleoSie - 7), el company J.-M. Victoria realitzà una recopilació de tots aquells articles i notes de temàtica espeleològica publicades al butlletí del C.E.A. fins al juny del 1970.

Des de llavors i en el transcurs d'aquests nou anys, s'ha continuat publicant esporàdicament algunes notes que possiblement no han arribat a l'abast de la majoria d'espeleòlegs pel caràcter restrictiu de la d'aquesta circular social del C.E.A.. Es per aixó que creiem oportú donar a conèixer en aquesta breu nota, els articles apareguts darrerament i si algú es troba interessat en consultar quelcom, pot posar-se en contacte amb nosaltres i si es possible li proporcionarem.

.

Index d'articles per ordre alfabètic d'autors

- (1).- J.-M. Minarro : "Fitxes de cavitats : Avenc d'Esteles (Ordal)" nº 253 p. 5 (1975)
- (2).- J.-M. Minarro : "Fitxes de cavitats : Avenc Bonic (Ordal)" nº 261 p. 6 (1977)

- (3).- S.I.E. : "Sobre la Cova Cuberes"
nº 250 p.1-3 (1975)
- (4).- S.I.E. : "Certs toponímics catalans sobre cavitats
subterrànies" nº 254 p. 9-10 (1976)
- (5).- S.I.E. : "L'espeleologia. Norbert Font i Sagué"
nº 257 p. 2-3 (1976)
- (6).- S.I.E. : " E.S.I.E.C. - 76"
nº 259 p. 5
- (7).- J.-M.Victoria: " Espeleólogo, ¿por qué?
nº 221 p. 1141-1143 (1971)
- (8).- J.-M.Victoria: " No a las basuras en Garraf"
nº 228 p. 7 (1972)
- (9).- J.-M.Victoria: " ESIEC - 74 - Expedición de la SIE del
CEA al Cornión"
nº 242 p. 6 (1974)
- (10).- X X X : " Dictamen oficial sobre el suceso del
Solencio de Bastaras"
nº 223 p. 1164 (1971)
- (11).- X X X : " SIE del CEA (1ª nota) : Origen y
finalidad".
nº 239 p. 6 (1974)
- (12).- X X X : " SIE del CEA (2ª nota) : Estructura
y servicios"
nº 240 p. 6 (1974)
- (13).- X X X : " Les nostres Seccions : S.I.E."
nº 244 p. 4-5 (1974)
- (14).- X X X : " Activitats de la SIE a l'agost de 1975"
nº 251 p. 5 (1975)

Relacions d'activitats i notes socials

(1970) : 212 - 213 - 214 - 215

(1971) : 218 - 219 - 221 - 224

(1972) : 226

(1973) : 231 - 233 - 234 - 235

(1974) : 236 - 237 - 238 - 239 240 - 241

(1975) : 246 - 247 - 248 - 252 - 253

(1976) : 255

(1977) : 262

(1978) : 265 - 266

(1979) : 269 - 270 (fins setembre)

L'AVENC DE LA FERLA

per : J.M.Victoria

(Article aparegut al diari AVUI del 26-10-79)

En sortir dels Casals, a mig camí de Begues i Oleseta, si ens enfilem pel fons de l'Espinalda, en arribar a la collada ja divisem la boca de l'avenc de la Ferla, negra, feréstega, destacant al fons de la torrentera com una taca de tinta al mig d'un paper blanc. Als seus costats s'alcen el puig de la Mola i el puig de la Bomba, que en temps de pluja li envien vertaders rius d'aigua que l'avenc engoleix àvidament.

El 15 d'agost del 1898 regnava una gran expectació a la contrada, la gent de tots els voltants hi feien cap com si es tractés d'un aplec, se situaven als voltants de l'avenc; hi hagué qui féu tres hores de camí i no dinà per veure els treballs de l'equip d'en Font i Sagué que temeràriament pretenia davallar el pregon avenc, gràcies a l'ajut financer de l'excel.lentíssim senyor Manuel Girona, propietari de la baronia d'Eramprunyà, que els concedí les 750 pessetes necessàries per a dur a terme les exploracions subterrànies dels seus territoris.

Explica Font i Sagué, que en sentir el nom de la Ferla la gent d'aquella comarca reclusava espavorida com davant d'un perill. Contaven que un pastor hi tirà un be que duia una esquella, la qual sortí al mar a les costes de Garraf, i d'altres històries, totes molt fantasioses. Les velles deien que era cosa de bruixes, els homes que no tenia fons i la canalla fugia en sentir el nom. La seva boca de cinc metres de diàmetre que dóna pas a la negra gola d'aquest terrible canó subterràni és veritablement imposant, la més temible de tot el massís del Garraf; el brunzir de les pedres llençades al seu interior esclaiaven el més valent.

Feixos d'escales, cordes, corrioles, maletes, taulons, vigues, transportats per la llarga comitiva d'homes i animals, s'anaven apilant al voltant de l'avenc. Més de vint homes treballaven en la difícil instal·lació de la boca, fins que arribà el moment desitjat que tot estigué a punt. En Font davallà per l'escala de corda i graons de fusta el primer pou, per al qual calculà una fondària de 110 metres. Al seus fons va trobar unes galeries de continuació i ho comunicà per telèfon perquè baixés en Ferret. Amb una espelma cada un, per tota il·luminació, s'endinsaren per les galeries fins arribar a la boca del segon gran pou, que deixaren per a una propera exploració. Van haver de transcórrer vint-i-sis anys perquè es realitzés la segona expedició, dirigida aquesta vegada per Rafael Amat i Carreras, amb una expectació semblant a la precedent. Sis espeleòlegs davallaren el primer pou, tres aconseguiren baixar el segon i finalment, el 12-10-1924, Amat trepitjà el fons de l'avenc i li atribuï 240 metres de fondària, rècord de tota la península durant molts anys.

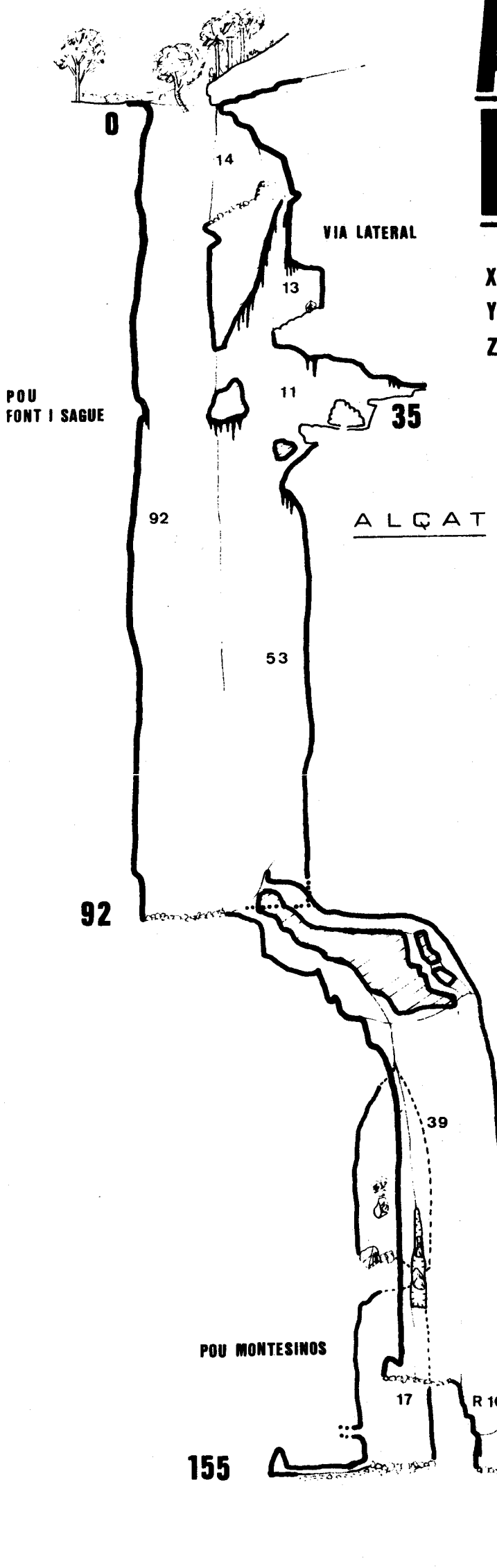
Vint-i-cinc anys més tard, el 1949, el GES del Club Muntanyenc portà a terme una expedició modèlica per al seu temps, estudià detalladament la cavitat i hi feu el primer campament subterràni a la base del primer pou, i un bivac al fons del segon. Hi participaren aquesta vegada vint-i-cinc espeleòlegs i la durada de la permanència sota terra fou de vint-i-vuit hores. Es feu un aixecament topogràfic més precís reduint la fondària fins als 209 metres, que sis anys més tard tornarien a rectificar i la situarien en 181. Amb l'última expedició es troba una derivació al bell mig del tercer pou que permetia arribar fins als 175 metres. Un misteriós "ensorrament" ha tapat l'antic fons de l'avenc i avui la màxima fondària es troba a la derivació anomenada Torras-Balart.

A l'hora actual les coses es fan d'una altra faisó. Fa poc, un dissabte a la tarda, sortírem de Barcelona quatre espeleòlegs amb dos-cents metres de corda i uns autobloquejadors individuals, davallàrem tots al fons de la Ferla i aixecàrem un nou plànol que ens donà 165 metres de desnivell màxim. La mateixa nit vam tornar a casa nostra.

S'ha produït un notable canvi que porta aparellat una evolució psicològica important de l'explorador. Reflexionant sobre aquestes històries, se'ns acudeix que entre els homes i aquest paisatge calcàri hi ha establerta una relació centenària que ens diu que la freqüentació de les cavitats pot tenir una altra signifació més rica que la de l'aventura, la descoberta o la contemplació de la bellesa. Aquesta naturalesa no és tan sols un conjunt de cims i de valls, de roques i d'avencs, és també l'escenari dels nostres precursors i cal interrogar-la per fonamentar sòlidament les nostres arrels.

AVENC DE LA FERLA

BEGUES

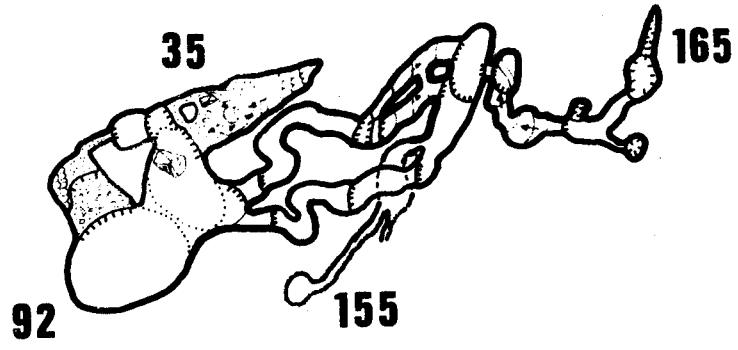


X 41 19 11
 Y 1 51 47
 Z 343

ALÇAT



PLANTA



AVENC DE LA CUNETA (Alta Ribagorça)

per: J. Lloret i
F. Vergés

Història.- Aquesta nota és un petit complement del treball publicat per X. Tomàs sobre les cavitats de l'Alta Ribagorça (EspeleoSie nº 15), car la cavitat en qüestió es troba emplaçada en el mateix sector. Fou descoberta degut a les obres d'ampliació de carretera N - 230 i explorada per primer cop, segons les nostres dades, a primers d'octubre de l'any 1975 per un equip de la SIE del CEA, per la qual cosa no era inclosa en el treball esmentat. L'exploració que donà lloc a aquesta nota fou realitzada el dia 21-10- 1978.

Localització.- S'obre al costat mateix de la cuneta de la carretera N - 230, a uns 50 m. al N. del túnel del Qm. 109. A la base del Tossal Peguera i en el vessant dret de la Noguera Ribagorçana.

Terme municipal : Sopeira (Alta Ribagorça, província d'Osca)

Coordenades : x = 42º 18' 53"

y = 4º 25' 30"

z = 750 m.

Full cartogràfic nº 251 (Areny) de l'I.G.C.

Terreny : Calcàries del cenomanenc (Cretàcic superior)

Descripció : Galeria de reduïdes dimensions (1 x 2 m.) que descendeix amb fort desnivell fins - 28 m. Estructurada en un pla de contacte i apareixent els estrats fortament basculats. En els seus primers metres de recorregut apareixen, a la volta, formes troncocòniques d'excavació de dimensions decimètriques. En els darrers metres, el descens es fa gairebé vertical, començant a trobar-se petites concrecions de guix. Després d'una curta galeria quasi horitzontal, finalitza la cavitat en una gattonera, en la que un potent estrat sorrenc obstrueix la possible continuació.

Les formes d'erosió esmentades, l'important dipòsit sedimentari final i la secció del conducte inicial (que sembla testimoniar l'actuació d'una fase de circulació a pressió tot seguida per una altra en règim fluvial), ens indiquen clarament la gènesi de la cavitat, com antiga forma de conducció hídrica.

Espeleometria.-

Profunditat total : - 32 m.

Recorregut en projecció horitz.: 55 m.

Recorregut real : 70 m.

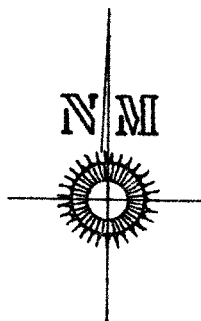
Material necessari per a l'exploració : Cap

Bibliografia.-

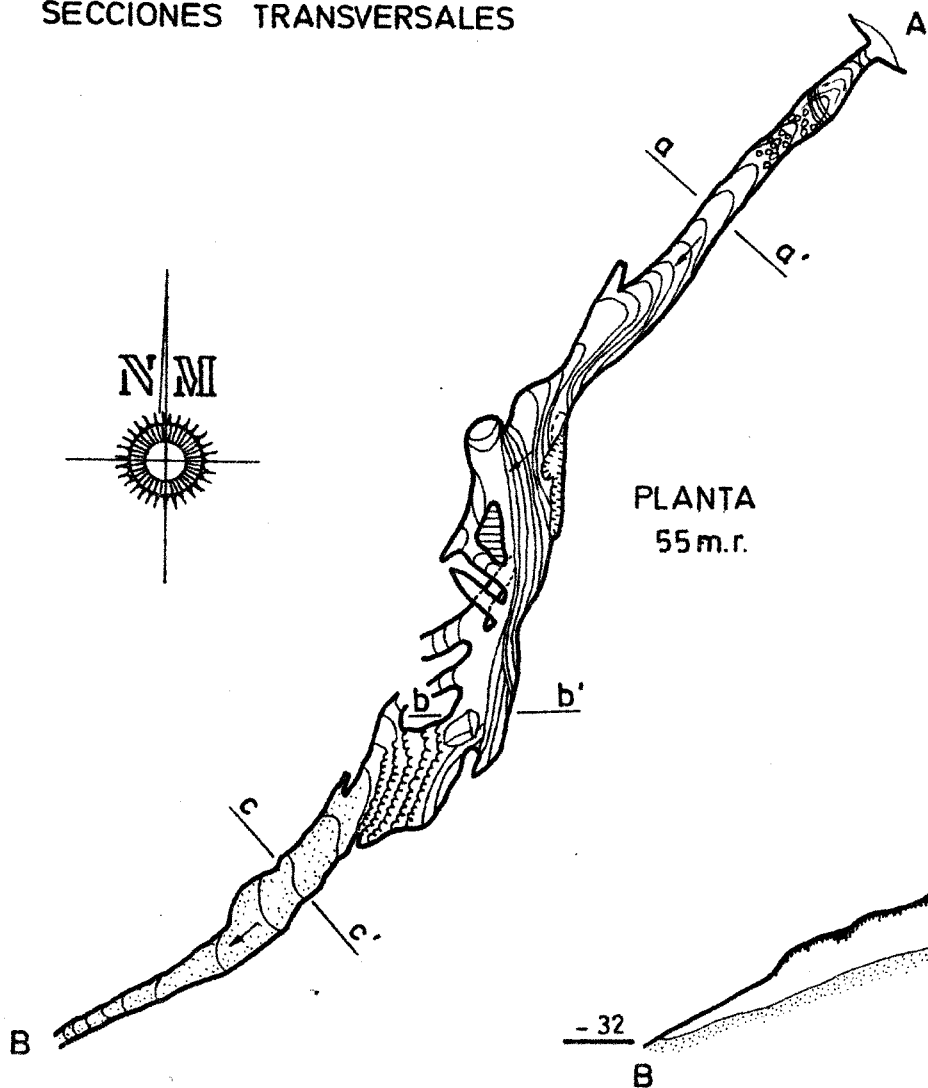
Alastrue, E., Almela, A. y Rios, JM^e (1957).- "Explicación al mapa geológico de la provincia de Huesca" Inst. Geol. y Min. España. Ed. Alpina (1975).- "Pont de Suert" Guia cartográfica y mapa a 1:40.000. Granollers.



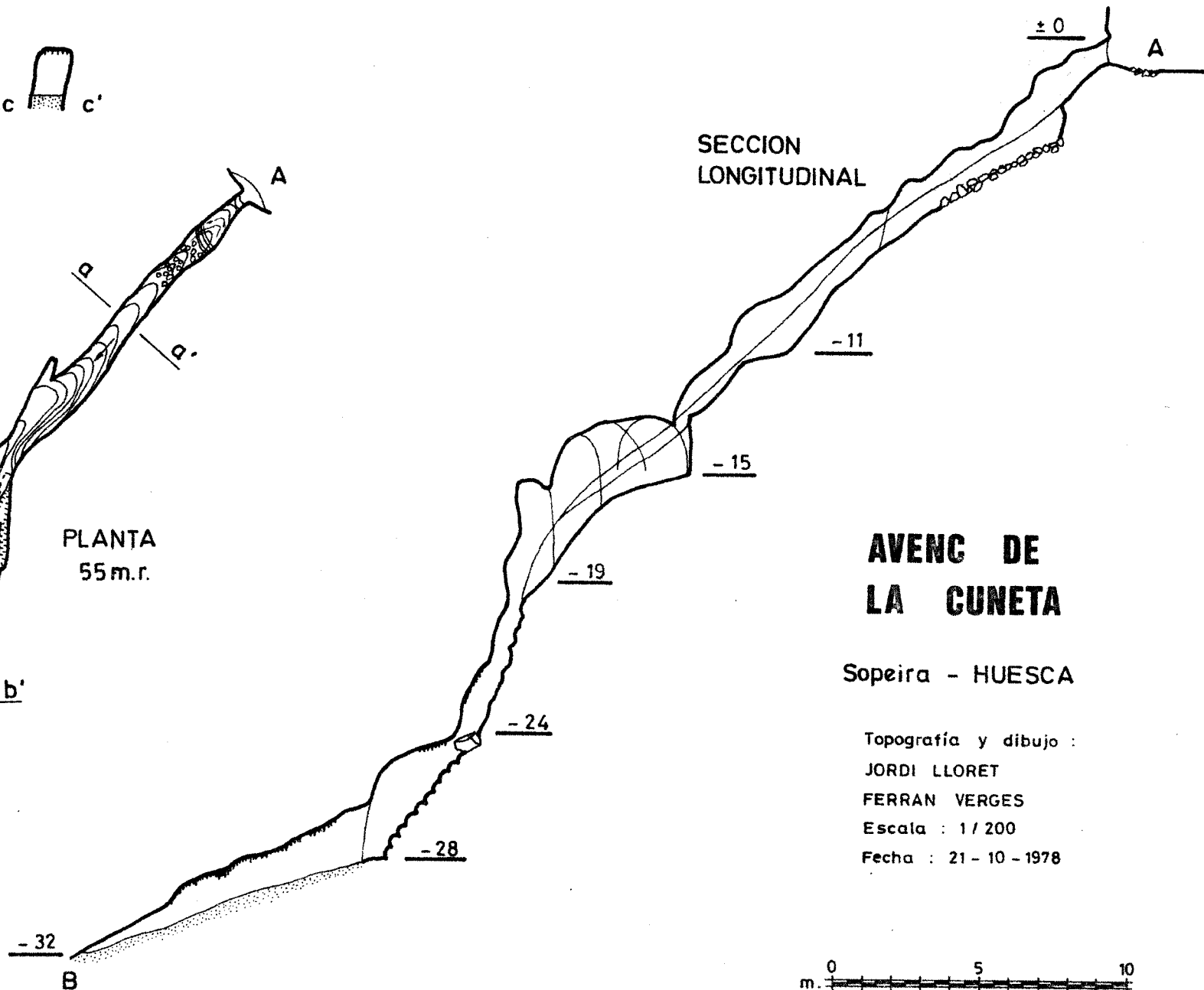
SECCIONES TRANSVERSALES



PLANTA
55 m.r.



SECCION
LONGITUDINAL



AVENC DE LA GUNETA

Sopeira - HUESCA

Topografía y dibujo :

JORDI LLORET

FERRAN VERGES

Escala : 1 / 200

Fecha : 21 - 10 - 1978



LES CAVITATS DE MAJOR DESNIVELL DEL PRINCIPAT

per : J.-M. Miñarro

Periòdicament, i des de les pàgines d'EspeleoSie, intentem oferir una relació més o menys actualitzada de les cavitats de major importància del Principat; la darrera vegada fou en el número 17 (juliol 1975) i des de llavors la llista de les de major desnivell ha variat substancialment d'aquella, no així les de desenvolupament horitzontal que tan sols ha tingut lleugeres modificacions en els recorreguts.

A continuació fem l'exposició, segons les nostres dades més recents, de les cavitats que superen els 100 m. de desnivell; sempre amb les degudes reserves, car pot variar en qualsevol moment des de la seva redacció fins a l'hora de sortir publicat.

En aquesta ocasió, al nom, cota i situació de la cavitat, acompanyem un breu resum històric i les dades bibliogràfiques per a poder consultar les topografies publicades de cadascuna.

1. Cigalera de l'Obaga de Baleràn - 317 m.
(Alt Aneu, Pallars Sobirà)

-Coneguda de temps per la gent de la regió; localitzada l'agost del 1977 i explorada el 1978 per la S.S.Plantaurel. A latardor del mateix any fou explorada i topografiada per un col·lectiu d'espeleòlegs catalans (SIS-6) (EspeleoSie-22). L'exploració no es pot donar encara per finida, ja que sembla existeixen algunes possibles continuacions.

2. Bòfia de Torremàs o Av. M. Ubach - 202 m.
(Odèn, Solsonès)

-Localitzat per M.Ubach, de l'EDES, l'any 1963, i explorada en el transcurs de l'anomenada "Operación Solsonès" amb la participació de diferents grups catalans. La cota - 210 m. és la que dona l'única topografia publicada (Cavernas-5), però possiblement la cota màxima de profunditat estigui en els 202 m., segons unes poligonals boca-fons realitzades recentment.

3. Avenc de l'Esquerrà - 197 m.
(Olesa de Bonesvalls, Garraf)

-Explorada parcialment per Faura i Sans (1908) i Amat i Carreras (1928). Entre els anys 1948-1956, el GES del CMB realitza l'exploració total de les tres vies diferents que formen aquesta complexa cavitat. No és fins l'any 1969 (Geo y Bio Karst-20-21) que es publica la topografia completa, donant-li una cota màxima de - 206 m. Malgrat tot, segons una poligonal boca-fons realitzada per la SIE l'any 1973 i revisada posteriorment, les cotes màximes de penetració

són: Via Rat Penat (- 197,4 m.), Via Directa-Anna (- 194 m) i Via Torras-Lamarca (- 181 m.).

4. Avenc dels Esquirols - 178 m.
(Vallirana, Baix Llobregat)

Possiblement és la cavitat citada per Faura i Sans com Avenc de la Sal de Llop. Descoberta per uns picapedrers l'any 1936 quan extreien sal de llop al fons del primer pou. El mateix any, membres del CMB realitzen una exploració parcial fins 120 m.. L'any 1949 el GES del CMB arriba al fons de l'avenc. S'han publicat diferents croquis amb fondàries que oscil·len sobre els 180 m.. La cota donada aquí és la corresponent a la topografia SIE (EspeleoSie-5).

5. Avenc de la Ferla - 165 m.
(Begues, Baix Llobregat)

Explorat parcialment per Font i Sagué (1898). La primera exploració total és la d'Amat i Carreras l'any 1924, donant una cota molt exagerada, - 240 m. Al 1949 el GES del CMB torna explorar-lo, reduïnt la cota a - 200 m. Una altra exploració del mateix grup (1953) comunica que ha hagut un ensorrament (?) i que la cota de màxima profunditat resta a - 180 m.. La profunditat que donem com a correcta és la que correspon a la topografia SIE (1979).

6. Grallera gran del Corralot - 165 m.
(St.Esteve de la Sarga, Pallars Jussà)

Aquesta coneguda cavitat del Montsec fou explorada per la SAS del CGB durant una campanya realitzada l'any 1958.

Fou redescoberta per l'ERE del CEC al gener del 1965 i topografiada parcialment a l'abril del mateix any. La topografia més completa actualment és la realitzada per la SAS del CGB durant la campanya d'aquest grup l'any 1966 (Cavernas - 9).

7. Avenc dels Mamelons - 157 m.

(Tortosa, Baix Ebre)

Descobert per D.Schibi (ERE-CEC) sobre els anys 73-74 i explorat parcialment per membres d'aquest grup. Durant la primavera de 1976, la SIE explora i topografia totalment la cavitat, localitzant-se la "Via Nova", possiblement explorada abans, almenys parcialment, per espeleòlegs de Reus; assolint-se el punt de màxim desnivell. Per la via normal o "Via Schibi" s'arriba als 131 m. de profunditat (EspeleoSie - 19).

8. Grallera del Boixaguer - 156 m.

(St.Esteve de la Sarga, Pallars Jussà)

Explorada per primera vegada l'any 1963 per membres del GES del CMB. La cota - 156 m. és la que correspon a la topografia de l'ERE del CEC de l'any 1968 (Espeleòleg - 11,12); però existeix una altra, realitzada per la SAS del CGB, que situa la cota de màxima penetració als - 145,5 m. (Cavernas - 11).

9. Pou de Costa Dreta (- 103; + 45) 148 m.

(Collbató, Baix Llobregat)

Aquesta coneguda cavitat montserratina fou explorada per primer cop per M. Faura i Sans i d'altres, a l'agost del 1908, atribuïnt-li una fondària de 120 m. Durant l'any

1970, uns membres de la SIE realitzen una topografia de l'avenc fixant el màxim desnivell a - 104 m. (EspeleoSie - 9). Recentment, (29-3-79) un equip del G.G.G. explora una nova galeria a un nivell superior de la boca, augmentant el desnivell total de la cavitat; al mateix temps topografien una via transversal situada al llarg del pou principal i que restava inèdita fins ara (Exploracions - 3).

10. Avenc gran d'Aulà - 146 m.
(Alt Aneu, Pallars Sobirà)

Descobert i explorat durant l'estiu del 1975 per l'ASMP i la SS Plantaurel. El recorregut total topografiat assoleix els 1028 m. i un petit tram de galeries es desenvolupa per sota territori francès (Ouarnède - 8, jul.77).

11. Avenc de la Sibinota - 134 m.
(Gavà, Baix Llobregat)

Primera exploració del pou d'entrada realitzada per Amat i Carreras el dia 11-9-1923. El GES del CMB explora de nou la cavitat a principis de la dècada dels 50 i localitza el pouet del fons del pou d'entrada. El mateix grup, anys més tard, mitjançant un pèndol aconseguix realitzar l'exploració de la via lateral, el fons de la qual representa el punt de màxima fondària. (Cat.Esp. Mac.Garraf - 2)

12. Avenc Carles Selicke - 130 m.
(Begues, Baix Llobregat)

Producte d'una desosbtrucció, és descobert i explorat per la UEC de Cornellà l'any 1962. La cota donada és la corresponent a la topografia SIE (EspeleoSie - 10); segons la realitzada pel GES del CMB (Cat.Esp.Mac.Garraf -1) la fondària màxima és de 134 m.

13. Güell de Tur - 130 m.
(Viella-Mig Aràn, la Vall d'Aràn)
Descobert per Y.Besset (G.S.Pyrenèes) el dia 16-8-1977 i explorat i topografiat per aquest grup durant l'estiu d'aquell mateix any i del següent (Ovarnède - 9).
14. Avenc de Sant Marçal - 124 m.
(Oleseta, Garraf)
Desobstruït, explorat i topografiat l'any 1971 per membres de l'EIE de la PCB. (Com.II Simp.Met.Esp.) assignant-li una profunditat de 128 m. Segons la topografia SIE-73 és de 124 m. i la via lateral arriba als 100,4 m. de desnivell.
15. Pouetons de les Agulles - 123 m.
(el Bruc, Anoià)
Llegendària cavitat montserratina, explorada per primera vegada per membres del CMB el dia 26-7-1908 i no pel P. Joana l'any 1824 com, erroniàment, creu molta gent (vegi's al respecte: Geo y Bio Karst - 30). Les primeres exploracions no superen la cota - 51 m., i no és fins l'11-10-54 en que la SEDAC d'Igualada aconsegueix arribar fins el fons del Pou dels Minyons (cota - 83). La continuació de l'exploració s'ofereix al GES del CMB, els quals poden arribar al veritable fons de l'avenc el 23-1-55, donant-li una cota de 140 m. de profunditat. Topografies més recents confirmen la fondària real en el 123 m. com la publicada pel G.G.G. (Exploracions - 1) que coincideix amb les inèdites realitzades pel GES del CMB i la SIE del CEA.
16. Avenc de l'Espluga - 120 m.
(Mura, Bages)

No tenim dades concretes de la primera exploració, però deuria ésser al principi dels anys 50, La data més antiga que hem trobat d'una exploració és de la realitzada per membres del C.E.Terrassa el dia 22-2-53. L'única topografia publicada (Geo y Bio Karst - 14,15) dóna una fondària de 127 m.; la cota aquí esmentada correspon a la topografia SIE - 79 (inèdita).

17. Grallera de Corona o Forat Rodó - 119 m.

(St.Esteve de la Sarga, Pallars Jussà)

Primera exploració de la SAS del CGB l'any 1966, que publiquen una primera topografia (Cavernas - 9). La cota - 119 és la de la topografia SIS-CE Terrassa (Cat.Esp. Catalunya - 3).

18. Avenc D - 2 d'Aulà - 116 m.

(Alt Aneu, Pallars Sobirà)

Descobert i explorat pel G.S.Massat durant l'estiu del 1970, donant-li una cota de - 135 m. (Intertroglophile - 2). Tornat a explorar per l'ASMP i la S.S.Plantaurel a les campanyes als Cuns d'Aulà, l'estiu del 1975 (Ouarnède - 8).

19. Avenc del Bruc - 115 m.

(Begues, Baix Llobregat)

D'aquesta coneguda cavitat del massis de Garraf, explorada per primer cop per Mn.Font i Sagué el dia 19-7-1898, han aparegut publicades diferents topografies (But.CEC-57; But.CEC-351; Speleon-1; Cat.Esp.Mac.Garraf-1) donant-li sempre unes cotes diferents. La que aquí esmentem és la que correspon a la topografia SIE-74 (inèdita).

20. Avenc del Capolatell - 115 m.
(Navès, Solsonès)

La primera exploració fou realitzada per membres de la SIE el 15-4-1967, fent tan sols una breu descripció de la cavitat (EspeleoSie - 1); poc després és visitada per l'ERE del CEC que realitzen la topografia de tot l'avenc.

21. Grallera d'Alsamora o Forat Llarg - 110 m.
(St.Esteve de la Sarga, Pallars Jussà)

Primera exploració del GES del CMB l'any 1963. D'aquesta cavitat es poden consultar dues topografies publicades, (Cavernas - 11)(Cat.Esp.Catalunya - 3), de la SAS del CGB i de la SIS del CET, respectivament.

22. Avenc de Vandellòs - 109 m.
(Vandellòs, Baix Camp)

També conegut com Avenc de les Moles del Taix i Avenc de Tossa l'Alzina. Fou explorat per primer cop el dia 7-12-1913 per J.Ferraté i companys, encara que tan sols assolí els 40 m. de profunditat (Esp.Comar.Tarragonines, any 1918). L'exploració total es deuria realitzar als voltants de l'any 60. L'única topografia total publicada és la de la SIE del CEA de l'any 1974 (EspeleoSie - 16).

23. Avenc de Farrubio - 106,5 m.
(Tortosa, Baix Ebre)

Coneguda i explorada per primer cop a finals de l'any 1973 per un petit grup espeleològic de Tortosa. Al gener del 1974 és visitada i topografiada per la SIE del CEA. (EspeleoSie - 16).

24. Avenc del Pla de la Corba o de l'Eura - 106 m.

(Castellar del Riu, Berguedà)

Conegut de temps i explorat parcialment per membres de l'ERE del CEC. Cap a l'any 1966, mitjançant desobstruccions, espeleòlegs del C.E.Montserrat de Manresa aconseguixen l'exploració total de les dues vies que formen la cavitat. No s'ha publicat cap topografia i tan sols coneixem dues, una del C.E.Montserrat i la realitzada per la SIE del CEA.

25. Avenc Pompeu Fabra - 104 m.

(Vallirana, Baix Llobregat)

Descoberta per desobstrucció als primers mesos de l'any 1969 per membres de l'ERE de l'AEC residents a Vallirana; publiquen una topografia (Com.II Simp.Met,Esp.) amb la cota màxima aleshores coneguda que resulta exagerada (-120 m.). L'any 1976 és descoberta una nova via per membres dels grups GEFOMA i GRES; assolint el màxim desnivell conegut fins ara. A les topografies publicades més recentment (SIS - 6) (Gours - 5) encara hi manquen algunes petites galeries laterals.

26. Querant gran de Pous o de Paús ? - 103 m.

(Vilanova de Meià, la Noguera)

Primera exploració realitzada pel SIRE-UEC Sants l'any 1963. La cota de profunditat donada és un tant conflictiva i correspon a la topografia del GES-CMB (Butll. C.E. Puig Castellar - 10), mentre que la realitzada per l'ERE del CEC (Espeleòleg - 11,12) dóna un desnivell de 58 m. més 21 m. no topografiats, és a dir, un total de 79 m.

27. Avenc Font i Sagué - 102,1 m.

(Oleseta, Garraf)

Conegut també com Avenc de l'Arcada gran i com Avenc Faura i Sans, creant-se fa alguns anys una certa confusió amb aquest darrer nom, a l'existir la creença de que existien dues cavitats. Explorat per Mn. Faura i Sans el dia 3-9-1911, assignant-li una fondària de 120 m. (Butll.CEC-205). Una topografia moderna (Espeleòleg - 3) realitzada per membres de l'ERE del CEC dóna una cota màxima de - 113 m. La profunditat aquí esmentada correspon a la topografia SIE del CEA realitzada l'any 1979 (inèdita).

28. Espluga de la Fageda o Lo Graller (- 98,+ 2) 100 m.

(Tremp, Pallars Jussà)

Possiblement es tracta d'una cavitat visitada per Jeannel l'any 1890. Explorada parcialment per la SIE del CEA el 1966 (EspeleoSIE - 1); poc temps després un equip de l'ERE del CEC sembla que arriba al màxim desnivell conegut. L'única topografia publicada d'aquesta interessant cavitat de la Serra de Lleràs és la realitzada per la SIE del CEA l'any 1972 (EspeleoSIE - 16).

Maig'79

REVISIO TOPOGRAFICA DE DUES CAVITATS DE LA SERRA DE L'OBAC

per : P. Castells

Aprofitant dues sortides realitzades a la Serra de l'Obac vàrem revisar la topografia de dues cavitats tan conegudes com són l'Avenc de l'Espluga i l'Avenc de la Pinassa. Aquestes dues cavitats són bastant freqüentades, tal com resta testimoniats per la gran quantitat de deixalles que es troba al voltant de llurs boques. El resultat d'aquesta revisió ha estat el següent : La diferència de cota de profunditat en un cas i la topografia d'un sector conegut però sense topografia, en l'altre.

AVENC DE L'ESPLUGA

Cavitats coneguda de fa molt de temps, possiblement des de principis dels anys 50; la data d'exploració més antiga de que tenim coneixement és la del 22 de febrer del 1953 realitzada pel C.E. de Terrassa. Aquest avenc té la particularitat d'ésser el de major profunditat de la zona St.Llorenç del Munt-Serra de l'Obac.

Localització.- Seguint la carretera de Terrassa a Talamanca s'arriba, cap al Qm. 11,100, al lloc conegut com l'Alzina del Sal.lari, des d'on cal prendre una pista que puja fins el Coll de Tres Creus. A partir d'aquí s'ha de seguir un corriol molt ben senyalat i que baixa cap al vessant N. del coll. Després de passar per les Balmes de la Pola i de vorejar alguns cingles, s'arriba a un altre coll des del que cal seguir per un corriol senyalitzat amb fletxes blanques i que després de travessar un bosquet porta a la Balma de l'Espluga. Des d'aquí s'ha d'estar atent i localitzar un corriol, no gaire visible, que surt a l'esquerra un xic més avall de la balma, i que baixant per uns terraplens ens porta al bosc on es troba la boca de l'avenc.

Coordenades sobre el mapa St.Llorenç-Serra Obac d'Ed.Alpina

x = 5° 38'05"

y = 41° 39'18"

z = 590 m.

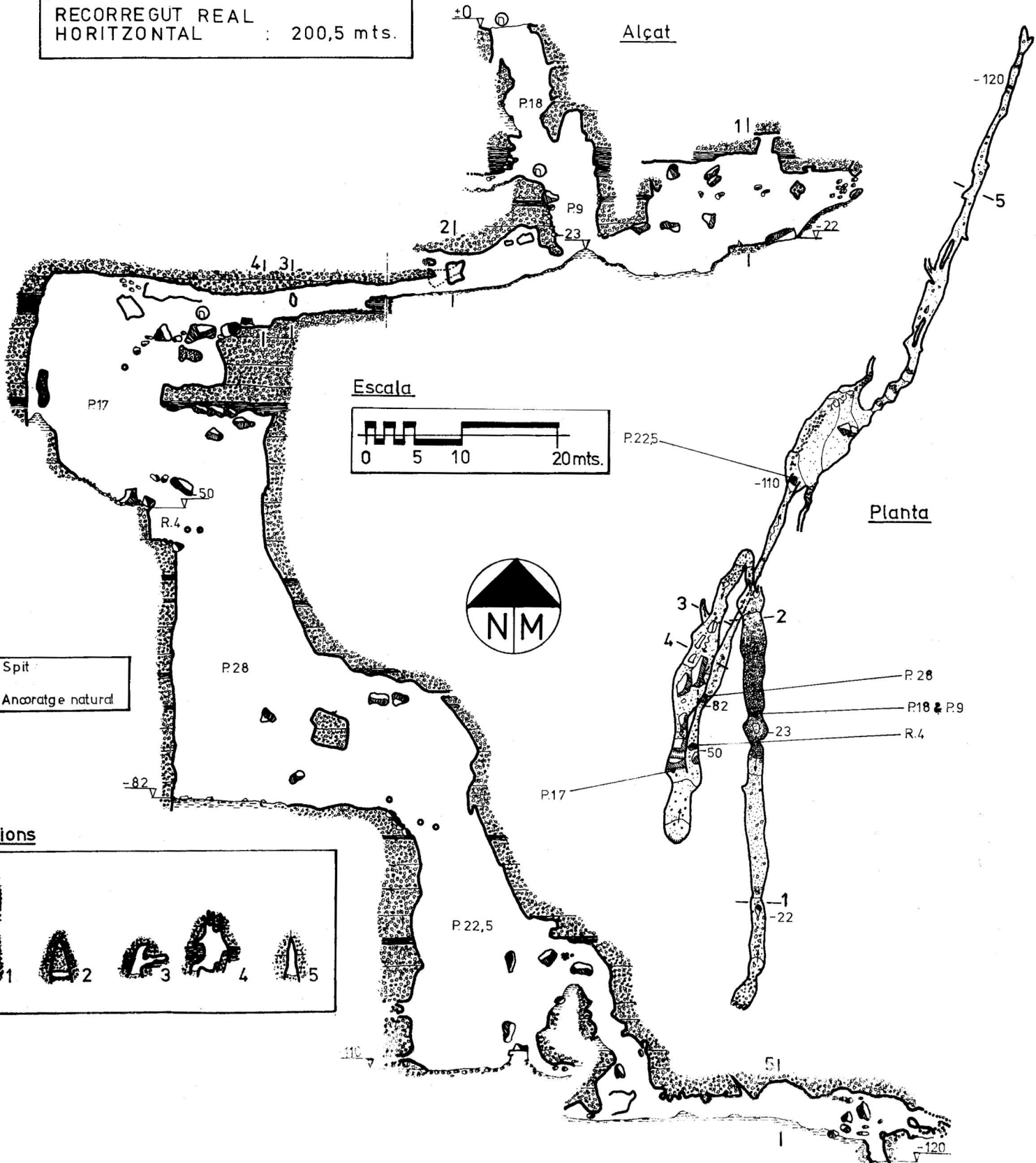
Descripció.- Es penetra a l'avenc per un pou en rampa de 18 m., fins una plataforma on s'obre un altre pou de 9 m. Al final d'aquest es troba una galeria, si la seguim en el sentit N - S. penetrarem en una galeria diaclasada que es tanca als 20 m. de recorregut; si proseguim en l'altre sentit arribem a un meandre en el que segons les èpoques circula una petita quantitat d'aigua. Seguint-lo, després de girar 180° sobre si mateix, s'arriba a la boca d'un pou de 17 m., a la base del qual existeix un ressalt de 4m. que un cop baixat ens situa a la boca d'un nou pou, aquest de 28 m. de desnivell i originant-se al seu fons una galeria de 18 m. de longitud que ens porta a la boca de la darrera vertical (22,5 m) penetrant-se

AVENC DE L'ESPLUGA

TOPOGRAFIA: 4-II-1979 S.I.E.

Serra del'Obac (BAGES)

PROFUNDITAT	: -120 mts.
RECORREGUT REAL HORIZONTAL	: 200,5 mts.



per una petita canal de gran inclinació. En el fons d'aquest pou (cota - 110) és on es troba el major volum de la cavitat. Per seguir l'exploració hem d'ascendir uns ressalts i baixar un pou descompost de 13 m., iniciant-se tot seguit una galeria d'uns 30 m., al final de la qual s'obre un pouet de 2,5 m. que és el punt de major profunditat de l'avenc (cota - 120 m.). Cal cridar l'atenció sobre els "spits" ben col.locats que existeixen a la boca dels dos últims pous i que contribueixen a evitar una major xopada en les èpoques de circulació d'aigua.

AVENC DE LA PINASSA

Malgrat no ésser citat en el Recull Espeleològic de Catalunya d'en Faura i Sans, sembla que aquest avenc fou explorat a primers de segle per aquest espeleòleg. El primer estudi conegut de la cavitat és el realitzat per N. Llopis Lladó el dia 9 de juliol del 1932 i publicat posteriorment al volum nº 2 de "Sota Terra".

Localització.- Situats a la casa de la Barata, a uns 9 Qm. de Terrassa en la carretera de Talamanca, cal travessar la masia i prendre un camí que va al costat d'una riera prou marcada; a uns 10 minuts de la Barata es troba un lloc en que el camí i la riera conflueixen. En aquest punt hem de prendre un corriol, bastant amagat per la vegetació, que surt a l'esquerra i que mena a la boca de l'avenc.

Es convenient fer notar que la localització de la boca sobre el mapa de la zona d'Ed. Alpina és falsa, les coordenades correctes més aproximades són les següents :

$$x = 5^{\circ} 40'10''$$

$$y = 41^{\circ} 38'22''$$

$$z = 760 \text{ m.}$$

Descripció.- La boca de l'avenc, que es troba voltada per abundant vegetació, és en forma d'embut i en alguns punts presenta les parets verticals, però pel punt que s'arriba des del camí presenta una rampa que permet baixar al fons del citat embut (cota - 6). En aquest punt trobarem "spits" en els que podrem instal·lar la corda i baixar 6 m. verticals que ens situa en una repisa que domina tot el pou principal. Per baixar aquest tenim dues opcions; si es baixa pel punt més llunyà de la corda anirem directament a la cota - 51,2; en canvi, si decidim baixar per l'altre extrem de la repisa, baixarem uns 6 m. i ens introduïrem per una finestra que dóna accés a un pou de 27 m. que ens situa a la base del pou principal.

Si seguim la galeria de la planta del fons arribarem a un punt en el que trobem una gatenera descendent sota una colada; superat aquest pas s'arriba a una saleta amb una xemeneia ascendent que comunica amb la part superior de la colada. El fons d'aquesta saleta representa la cota més profunda de la cavitat (- 57,9 m.).

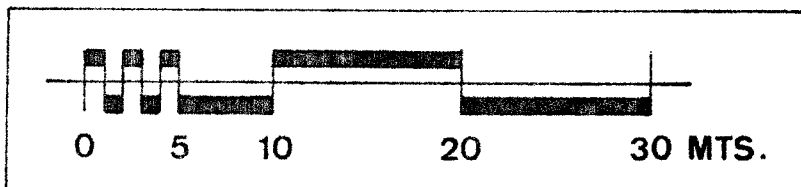
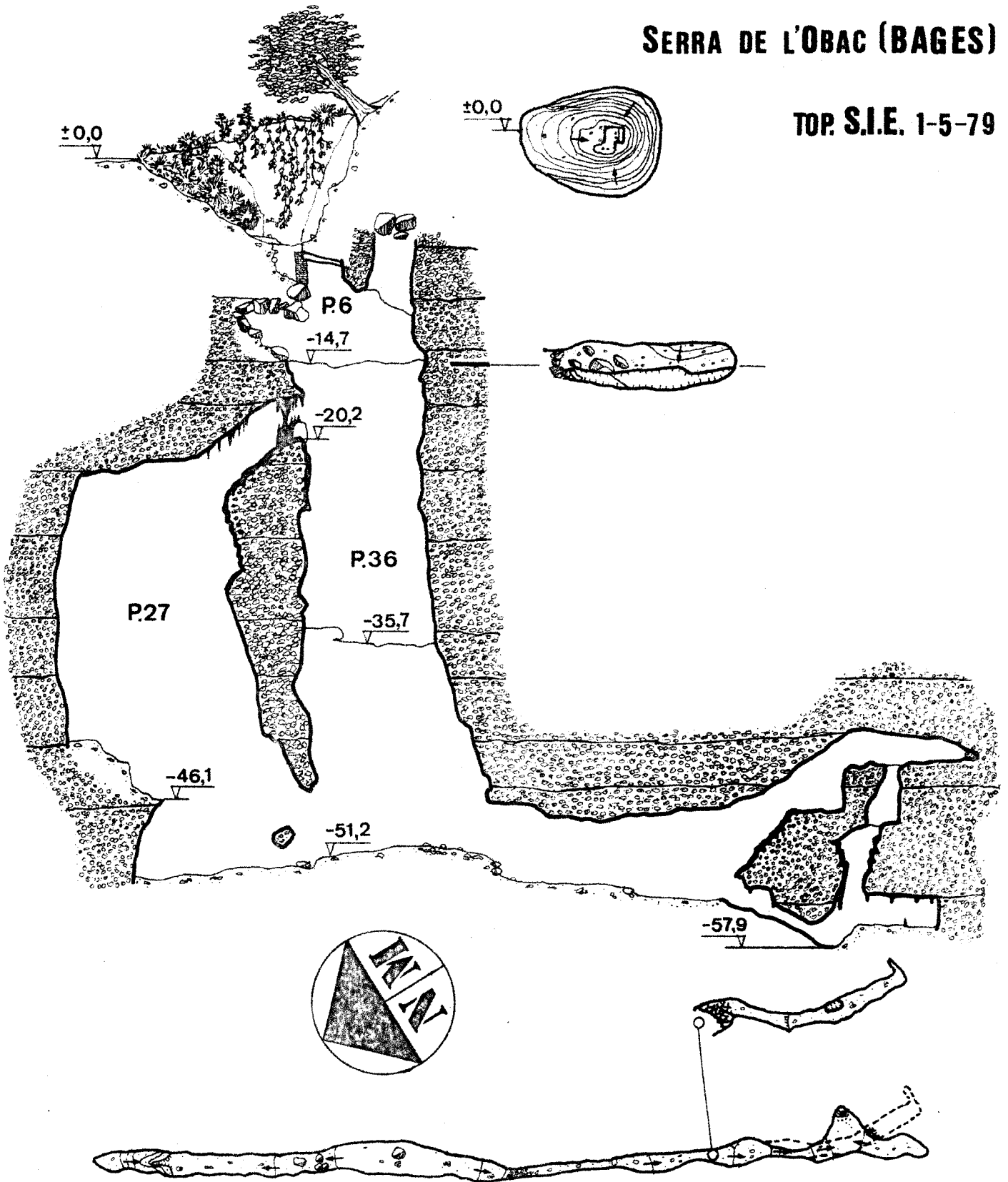
Bibliografia.-

- (1). Llopis Lladó, N. (1935): " Avenc de la Pinassa (La Barata)"
Sota Terra II : 49-55 C.M.B.
- (2). Ullastre, J. (1968): "Estudio geomorfológico comparativo del Avenc de l'Espluga y otras cavidades del macizo de l'Obac y St. Llorenç".
Geo y Bio KARST(14-15): 31-34
- (3). Garcia, A. (1971): "Avenc de la Pinassa i Avenc de l'Espluga"
Butll.GIEG d'activitats 1970 : 24-28

AVENC DE LA PINASSA

SERRA DE L'OBAC (BAGES)

TOP. S.I.E. 1-5-79



ELS FENÒMENS CÀRSTICS DEL MASSIS DE PERILLÓS (II)

Barrenc gran de Perillós (Rosselló, Catalunya Nord)

per : S.I.E.

Anteriorment i amb ocasió del primer article sobre aquesta zona de la Catalunya Nord (EspeleoSie - 21), ja havíem manifestat el nostre interès sobre les diferents cavitats del massis de Perillós (o Perellós) i anunciàvem l'aparició de posteriors articles sobre les diferents cavitats existents, especialment totes aquelles que sobrepassin els 100 m. de desnivell.

Aquesta vegada volem oferir una breu fitxa d'una de les cavitats més profundes de la comarca, prou coneguda pels espeleòlegs locals, però pràcticament inèdita per a la majoria dels espeleòlegs dels altres Països Catalans.

Història.- Fou descoberta el dia 9 d'octubre del 1949 per membres de l'"Entente Spéléologique du Roussillon", però no és fins el 17 de novembre del 1951 en que després d'una exploració en la que participaren 18 espeleòlegs, s'arriba al punt final de l'avenc, assignant-li una fondària de 120 m.

Toponímia.- El mot BARRENC tan sols l'hem pogut localitzar al Diccionari Català-Valencià-Balear, d'Alcover i Moll; dient d'ell que es tracta d'un topònim d'ús exclisiu al Rosselló i s'aplica com a sinònim d'engolidor, provenint de les paraules barranc i avenc.

En el nostre article anterior vàrem cometre l'error d'anomenar la cavitat allà descrita amb el nom d'Avenc del Pla de Perillós, quan la denominació correcta és la de BARRENC DEL PLA DE PERILLOS.

Situació.- A l'esquerra de la carretera d'Opol (Opoul) a Perillós es troben uns corrals, els Cortals de la Llana, d'on surt un corriol que baixa cap al barranc de Roboul, trobant-se l'avenc a uns 400 m. a l'W. dels corrals i a uns 2 m. per damunt del llit del torrent.

Descripció.- S'inicia amb un pouet de 3 m. al que segueix una galeria, estreta i amb un pendent d'uns 45° d'inclinació, finalitzant en una minúscula cambra des de la qual es desemboca a un pou de 14 m. que origina l'anomenada "Sala Ponthus". A la seva base es troba una curta galeria que porta tot seguit a una nova vertical, aquesta de 10 m. de desnivell i que comunica amb una galeria, de sentit ascendent i de direcció vers el S. que finalitza als pocs metres de recorregut; per sota la base del pou d'accés i mitjançant un curt ressalt es penetra en un conducte descendent, de tipus meandriforme (gatoneres Creus) que desemboca pràcticament al zènit d'un nou pou de 7'9 m. de profunditat ("Sala Portefeuille"). Al seu fons s'inicia un estret conducte horitzontal (El llaminador), de curt recorregut i que s'aboca per un pou de 7'4 m. a l'anomenada "Sala Maryse" (cota - 66). Des d'aquest punt existeixen

dues opcions de continuació; vers l'W. remuntant una rampa de blocs fins el seu cim, arribant-se a una galeria horitzontal que també es bifurca, cap a l'esquerra resta curullada per sediments pocs metres més enllà i cap a la dreta, per un ressalt, va baixant per una planta plena de sediments fins trobar un pou de 6 m. que mena a unes curtes galeries laterals on s'acaba aquest tram de l'avenc als 75 m. de profunditat.

De nou a la cota - 66 i per l'extrem E. de la sala existeix una nova vertical, aquesta de 7 m. i a la qual segueix un ressalt de 3 m. que permet assolir el fons d'una nova cambra amb el sòl cobert per blocs de notable tamany; a l'esquerra es troba un pou cec de 5'5 m. de desnivell. Seguint vers l'E. als pocs metres la galeria gira bruscament a l'esquerra i continua, un xic descendent, durant poc més de 10 m. fins anar a desembocar al darrer pou de la cavitat, de 18'5 m. de desnivell i de secció gairebé cilíndrica; en el seu fons (Sala Alberny) existeixen algunes concavitats laterals d'escàs recorregut i un minúscul pouet inundat en el que es troba la màxima profunditat de l'avenc (cota - 101 m.).

Bibliografia.-

J.Ribes, M.Font (1977).- "Grand Barrenc de Perillós" 3^a Rassemblement-Spéléo, Mai 1977 (suplement a "Quercy-Recherche" nº 17)

NOTICIARI ESPELEOLÒGIC

E.S.I.E.C. - 79 .- En les primeres setmanes del proppassat mes d'agost, un nombrós equip de la SIE del CEA continuà les exploracions al massis del Cornión (Pics d'Europa); l'objectiu principal de la campanya d'enguany eren els avencs anomenats Pozu de Cabeza Muxa i Pozu Canalizos de Gustuteru I, visitats parcialment l'any anterior.

El campament base s'instal·là al refugi "Marqués de Villaviciosa" a Vega de Ario, i des d'aquí es realitzaren les següents exploracions :

Pozu de Cabeza Muxa .- Exploració parcial i topografia fins a - 536 m., sondejat fins a - 586 m.. A la cota - 225 s'obre un pou de 247 m. (vegi's croquis adjunt).

Pozu-Cemba Canalizos III de Gustuteru .- Exploració total i topografia. Desnivell de 209 m.

Pozu de Canalizos de Gustuteru I .- Exploració total i topografia. Desnivell de 195 m.

Pozu Cabeza Joulagua.- Exploració total i topografia. Desnivell de 105 m.

Tanmateix s'exploraren 36 cavitats més, totes elles de molt menys importància.

Volem agrair la col·laboració, tant econòmica com material, que per a un millor desenvolupament de l'ESIEC - 79, ens en prestat les següents entitats :

Comité Català d'Espeleologia

Club Grupo Boehringer - Barcelona

Esports Sibecas - Barcelona

ESCUAIN .- També al mes d'agost, els companys del G.E. de Badalona continuaren l'exploració de l'Avenc B-15, abandonada l'any anterior a - 700 m. Enguany la sort també els acompanyà i assoliren sobrepassar els 1000 m. de desnivell, punt on més o menys topografiaren; la resta de l'exploració continuà fins una cota, que subvalorant-la, apreciaren en uns 1.150 m. de desnivell. I la cavitat continua ...

- - - - -

Durant el mes de setembre, un equip de la SIE del CEA. ha realitzat algunes sortides al massís d'Escuain amb el propòsit de revisar la topografia de l'avenc La Bufona (C-20). A hores d'ara es té l'aixecament fins a la cota - 248 m., que correspon a la de - 200 m. aproximadament de la topografia del G.E. de Badalona. Si es continua amb aquesta tònica és possible que la profunditat total de la cavitat, fixada en - 553 m. es vegi ampliament superada.

--000oo000--

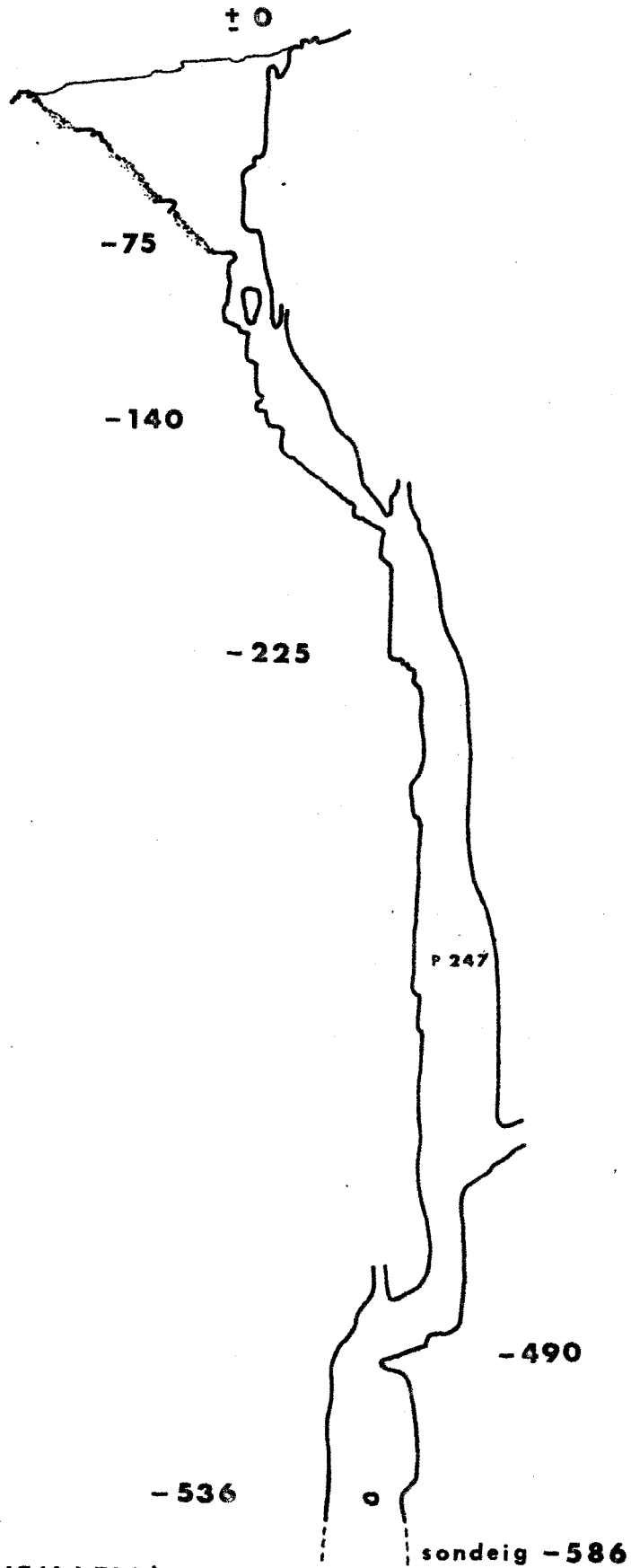
VINT-I-DOS AVENCOS DE 500 METRES

Presentem una llista, aturada al primer de novembre d'enguany, de les cavitats de l'estat espanyol que han estat explorades amb un desnivell superior als cinc-cents metres. Assenyalem amb una T. les dades de les que disposem topografia.

- 1.- Sistema Piedra de S.Martin. Larra (-1006 i +326) 1332 m. T.
- 2.- Avenc B - 15. Escuain - 1150 m.

POZU GABEZA MUXA

MACIZO DE CORNION -PICOS DE EUROPA
-ASTURIAS-



(CROQUIS ESQUEMATIC)

SIE 79

3.- Sima G.E.S.M. Tolox	- 1070 m. T.
4.- Sistema GARMA CIEGA-CELLAGUA. Soba	- 970 m. T.
5.- Sistema CUETO - COVENTOSA. Ason	- 800 m.¿?
6.- Cueva BUCHAQUERA. Acumuer (-607 i + 107)	714 m. T.
7.- Avenc C - 9 . Escuain	- 680 m. T.
8.- Sistema ARANONERA. T-1,STA.ELENA. Torla	- 660 m. T.
9.- Sima SARA II. Tresviso	- 635 m.
10.- Sima del LLAGU DE LES MONETAS. Sotres	- 630 m.
11.- Pozo ESTELLA. Añelarra	- 614 m. T.
12.- Sistema SABADELL. Biescas	- 600 m.¿?
13.- Pozu CEBOLLEDA. Amieva	- 597 m. T.
14.- Pozu CABEZA MUXA. Vega Mohandi	- 586 m. T.
15.- Sima FELIX RUIX DE ARCAUTE. Marboré	- 563 m. T.
16.- Sima de CEMBA VIELLA. Vega Redonda	- 560 m.
17.- Avenc de LA BUFONA. C-20. Escuain.	- 553 m. T.
18.- Sima T - 38. ARANONERA. Torla.	- 552 m. T.
19.- MORTERO DE ASTRANA,EL. Soba.	- 552 m.
20.- MORTERON II DEL HOYO SALZOSO. Soba	- 505 m. T.
21.- GAZTELU'KO URZULOA I. Begurixa	- 502 m.
22.- Sima S-1, ARANONERA. Torla	- 500 m.

I N D E X

Editorial	3
Visió n termodinámica de los fenómenos kársticos . . .	5
Algunes rectificacions sobre l'Avenc de la Roca del Corb (Peramola, Alt Urgell)	11
Notes sobre protecció i senyalització de tacs autoperforants	15
La topografia de la Cova Gelada de Casteret . . .	19
Bibliografia espeleològica al butlletí del C.E.A..	23
Avenc de la Ferla	27
Avenc de la Cuneta (Alta Ribagorça)	33
Les cavitats de major desnivell del Principat . .	37
Revisió topogràfica de dues cavitats de la Serra de l'Obac	47
Els fenòmens càrstics del massís de Perillós (II) -Barrenc gran de Perillós (Rosselló,Catal.Nord). .	55
Noticiari espeleològic	61
Index	65

- oo0oo -

(EspeleoSie nº 23, desembre 1979-65 pp.)